

3. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : Навчальний посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2005. – 360 с.

4. Сеньков О. Нейробика – гимнастика для извилин / О. Сеньков // Здоров'є : [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу : <http://zdr.ru/articles/neirobika-gimnastika-dlja-izvilin>

КАТЕГОРІЯ «СВІТОГЛЯД» У ПРОЕКЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Щолокова О. П.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Україна

Виникнення нових соціальних реалій в сучасному суспільстві вимагає переоцінки багатьох духовних цінностей і зв'язаних щ ними особистісних світоглядних позицій. Провідною ідеєю та головною метою національної освіти України стало формування моральної, творчо мислячої людини з високою світоглядною культурою. У зв'язку з цим особливої уваги вимагає світогляд педагога, зокрема вчителя мистецьких дисциплін, оскільки сформована світоглядна культура набуває особливої значущості в його професійній діяльності. Наявність такої культури допомагає розкрити перед учнями глибокий гуманістичний зміст мистецтва, визначити найважливіші думки і погляди, закладені в його творах.

Звертаючись до проблеми світогляду в галузі педагогіки мистецтва, зауважимо, що специфіка цього феномена та його сутнісна природа є надзвичайно складним і багатовекторним явищем. Його можна представити як цілісну систему наукових філософських, соціально-політичних, моральних, естетичних поглядів на світ, тобто на природу, суспільство та мислення.

Як одне з фундаментальних понять у просторі людської думки, світогляд здавна намагалися осмислити у різних галузях наукового знання. Так у філософському словнику «світогляд» характеризується як система принципів, поглядів, цінностей, ідеалів і переконань, котрі визначають відношення людей до дійсності, загальне розуміння світу, а також життєві принципи програми їх життєдіяльності. Суб'єктом (або носієм) світогляду може бути і окрема людина, і соціальна або професійна група, а також етнонаціональні або релігійні спільноти і класи та суспільство в цілому.

У світогляді проявляється єдність внутрішнього і зовнішнього, об'єктивного і суб'єктивного. Суб'єктивна сторона світогляду полягає в тому, що у людини формується не тільки цілісний погляд на світ, а й узагальнене уявлення стосовно себе, котре складається з розуміння й переживання свого «Я», власної індивідуальності, своєї особистості. Саме тому в сучасних дослідженнях все більше застосовуються «людські вимірювання», які поєднують науковість з гуманністю, пошук з відповідальністю, а знання – з мудрістю.

Вивченням світогляду у педагогічній площині займалися такі відомі вчені як М. Ашманіс, С. Гессен, Б. Ліхачов, В. Сластьонін, В. Черноволенко, М. Фіцула та ін. Зокрема С. Гессен писав: «Не маючи світогляду як життєвого ставлення суб'єкта до світу в цілому, ставлення, яке містить в собі, поруч з уявленням про світ, оцінку його з точки зору цінностей, тобто деякого життєвого ідеалу, поза таким світоглядом немає самосвідомості, отже не може бути буття людини як особистості» [1, с. 6]. Разом з тим В. Сластьонін підкреслював, що успішність світогляду забезпечується наступністю навчання, взаємодоповнюючими зв'язками у різних предметах, а також узгодженим впливом на інтелект, волю, емоції та практичну діяльність особистості.

Осмислюючи сутність феномена «світогляд» в галузі педагогіки мистецтва, вчені (В. Ражніков, Л. Рапацька, О. Рудницька, Г. Тарасов, Г. Ципін, Б. Целковніков), перш за все, спираються на його філософське розуміння як системно-цілісного явища з духовно-моральною константною. Згідно даної позиції світогляд педагога мистецьких дисциплін можна представити як особливу форму свідомості та результат засвоєння основних цінностей свого життєвого і професійного буття. При цьому йому потрібно не тільки самому мати таку впевненість, а й вміти передавати свої переживання та віру своїм вихованцям. Така необхідність визначається специфікою художньо-педагогічного процесу.

Великого значення світогляду педагога-музиканта для його успішної професійної діяльності надає Б. Целковніков. Він зазначає, що «світогляд педагога-музиканта можна розглядати як універсальну професійну культуру, яка зв'язує між собою духовно-моральні, психологічні та інші компоненти» [2, с. 83].

Відтак пріоритетного значення для мистецько-педагогічної освіти набувають такі питання:

- що таке мистецтво і яке його значення в сучасному суспільстві;
- в чому полягає цінність мистецтва минулих епох;
- яка роль мистецтва у житті суспільства і окремої людини;

- чи потрібно включати мистецтво в якості навчального предмету в програми загальноосвітніх навчальних закладів.

У фаховій підготовці майбутнього вчителя мистецьких дисциплін постійно виникає необхідність розгляду світоглядних позицій з точки зору педагогіки мистецтва, обґрунтування різних концепцій, теорій, систем мистецької освіти, визначення характерних рис у формуванні особистісних якостей та творчого потенціалу педагога. Звернення до цих питань набуває особливого значення у зв'язку з тим, що сучасний фахівець потребує визначення своєї власної професійної позиції, свого стилю художньо-педагогічної діяльності для подальшого її удосконалення протягом усього життєвого шляху, сповненого багатьма протиріччями, що вимагає аргументованих і компетентних рішень. Власна професійна позиція пов'язана з умінням знаходити й обґрунтовувати професійні проблеми, бачити їх значимість та співзвучність концептуальним позиціям педагогіки мистецтва.

Таким чином, можна стверджувати, що світогляд вчителя мистецьких дисциплін, виступаючи актуальною проблемою сучасної вищої мистецько-педагогічної освіти, знаходиться у діалектичному зв'язку з його професійною діяльністю, маючи суттєвий вплив на навколишнє мистецько-педагогічне середовище.

Література

1. Гессен С. И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / С. И. Гессен. – М.: «Школа-Пресс», 1995. – 448 с.
2. Целковников Б. М. Мировоззрение педагога-музыканта : В поисках смысла. Исследование / Б. М. Целковников // Отв. ред. Э. Абдуллин. – М. : Изд. МПГУ, 1999. – 231 с.

СЕКЦІЯ 2. МЕТОДИКА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНОЙ СПОСОБНОСТИ СТУДЕНТОВ В ПОЛЕ ХУДОЖЕСТВЕННО-ПРИКЛАДНЫХ РЕМЕСЕЛ

Аль-Фавади Худам Мезаал Салих (Ирак)

Университет Ушинского, Украина

Формирование и развитие креативных способностей студентов в поле художественно-прикладных ремесел – одна из самых актуальных проблем современного образования. С ней связан целый ряд вопросов, в частности, касающихся этнодизайна, которые до сих пор вызывают дискуссии, и решение которых имеет особое значение для художественно-педагогической практики. Происходит фундаментальное осмысление роли прикладных ремесел в пространстве этнодизайна в целостном развитии культурной личности. Понятия «креативность», «креативное мышление» и «креативные способности» определяются как сложное, многогранное и многомерное явление, как существенная характеристика современного педагога-художника.

В решении вопросов научной организации процесса формирования и развития креативной способности личности мы используем разработанную и экспериментально проверенную методическую модель художественного обучения декоративному искусству на основе прикладных ремесел с использованием предметов экологической маргинализации. Наши позиции основываются на выделении художественного языка прикладных ремесел в пространстве этнодизайна. Именно: в условности, в метафоричной образности, в символичности художественных средств, используемых для переработки в новое эстетическое качество различных вторичных материалов, экологически маргинализированных. Овладение студентами этим языком в процессе обучения декоративному искусству, как свидетельствуют результаты диссертационного исследования, эффективно способствуют развитию креативной способности в области художественного творчества.

Креативная способность предопределяется концентрацией творческой энергии на предмете деятельности, на умении находить неординарные творческие варианты создания новых художественно-эстетически оформленных изделий и на способности подбирать соответствующие технологии их изготовления в материале.